

Er nakar lækni til staðar?

Rigmor Dam
limur í Trivnaðarnevnd Løgtingsins vegna Javnaðarflokkin

Støðan er akutt á Lands-sjúkrahúsinum. Fleiri ser-øki liggja í andaleypi og starvsfólk rópa neyðarróp. Men hvørki samgonga ella landsstýrismaður tykjast taka støðuna í álvara.

Støðan á Landssjúkra-húsinum er nú so álvarlig, at undirritaða nærum dagliga fær áheitanir frá starvsfólk-um og brúkarum. Orð sum mistrivnaður, læknatrot, sparingar og vantandi virðing fyri fakkunnleikanum ganga aftur.

Nógv bendir á, at lands-stýrismaðurin er farin í hern-að móti serlæknum á Lands-sjúkrahúsinum. Hann er helst sperdur av figgjartilgu kørmunum, sum hans-ara egna samgonga hevur stungið út í kortið, og sum ein og hvør við einum sindri av figgjartilgum skili sær er fullkomiliga óforsvarligt, skulu vit varðveita og menna heilsutænastuna.

Tað bara brýtur niður at leggja seg út í ein maktkamp við serlæknarnar, ella konga-ríkin, sum onkur kallar teir. Her er talan um fakliga kompetent og sjálvleiðandi starvsfólk, sum eru bundin av einum læknalyfti og dyggari fakligheit. Har eru ongi kom-promis, men hópin av alterna-tivum starvstilboðum. Upp-gávan hjá ovastu leiðsluni og landsstýrismanninum er ikki at ráða, men at leiða hesi sjálvleiðandi starvsfólk, sum er ein stór og leiðslufakliga krevjandi uppgáva.

Ongin serlækni, onki tilboð
Hornasteinurin í sjúkrahús-verkinum eru serlæknarnir, sum útgreina og viðgera sjúklingar. Við ongum ser-lækna, onki tilboð, so einfalt er tað. Avbjóðingin er, eins og í øðrum útjaðarum, at halda uppá verandi serlæknar, at seta við, tá ið teir fara frá fyri aldur, og at lokka nýggjar og eldhugaðar ser-læknar hendan vegin. Men

tað mótsætta hendir. Ar-beiðsumstøðurnar eru ónøktandi vegna ovurhonds-stórt vaktartrýst og krøv um sparingar, sum gera seg inn á fakligheitina. Hetta hevur mistrivnað og læknamangul við sær, so kostnaðarmiklir og óstøðugir konsulentar røkja uppgávnar. Slíkt byggir ikki upp, men brýtir niður okkara alra sjúkrahús.

Avleiðingarnar rúgva seg upp
Vit hava sæð hópin av avleið-ingum síðstu tíðina. Fyri at taka nøkur úr rúgvuni:

Giktalæknin og teir 1500 giktasjúklingarnir hanga framvegis í leysum lofti, eftir at serlæknin á økinum hevur givið skarvin yvir vegna ótol-andi arbeiðsumstøður, eitt nú í mun at brúka neyðugan heilivág.

Á Psykiatriska deplinum valdar kaos, tí landsstýris-maðurin er farin út í eitt per-sónligt vandetta móti eldhugaða yvirlækninum, sum dittaði sær at fara alment út um ótolandi støðuna, ikki minst figgjarstøðuna, á depli-num.

Kvinnur hava í fleiri mán-aðir verið vendar í hurðini á Landssjúkrahúsinum, hóast kommunulæknin hevur sent tær til mammografi. Hetta, hóast vit í miðal missa 7 kvinnur árliga av bróst-krabba, og at fortreytin fyri bata er, at krabbin verður staðfestur tíðliga. Nýggju

og herdu leiðreglurnar eru sum skilst avleiðingin av, at serlæknar vanta í á røntgen-økinum.

Bíðitíðin at sleppa framat til eygnalækna og neurolog er áleið eitt ár. Hóast mælt verður til fimm serlæknar innan gynokologi (kvinnu-sjúkur og føðihjálp) eru bert tveir. Hesir báðir skiftast um at hava samdøgursvakt aðruhvørja viku árið runt – hvør familja heldur til tað í longdini?

Enn hevur tað ikki verið alment, men tað sigst nú, at frá í summar er ongin ortopædkirurgur (beinbrot, krossbond, hendur, føtur o.l.) á Landssjúkrahúsinum longur. Ein fer frá fyri aldur, ein stórur kapasitetur rýmdi herfyri vegna vánaligar ar-beiðsumstøður, og av somu or-søkum leitar nýggi ortopæd-kirurgurin nú eisini burtur – saman við konu síni, sum er nýsettur barnapsykiatari á Psykiatriska deplinum! Sostatt missa vit ikki bara ortopædkirugin, men eisini nýggja serlæknan í barna-psykiatri, av berum kleyvar-skapi!

Fáa nógvar áheitanir
Landssjúkrahúsið er ein stór og komplex organisatióin, við nógvum aktørum og áhuga-málum. Í Trivnaðarnevnd Løgtingsins kenna vit sjálv-andi ikki smálutirnar. Okk-ara tættasta samband við heilsuverkið er gjøgnum tær

mongu áheitanir vit dag og dagliga fáa, bæði frá sjúk-lingum, avvarðandi og starvs-fólkum, sum heldur fara til okkara enn til miðlarnar av ótta fyri avleiðingunum. Eisini siga starvsfólk seg hava kært sína neyð á røttum stað, og lesandi hava gjørt kanningar, men hesi kenna seg hvørki hoyrd, sædd ella vird.

Samanutikið eru signal-ini frá sperdu heimildarfólk-unum vantandi samskihti og vantandi virðing fyri faklig-heitini, veik leiðsla, detail-stýring og skrásetingar-ørskapur - og so sjálvandi eisini vantandi figging. Alt slíkt, sum fær kompetent og ambitiøs starvsfólk at umhugsa at leita sær aðrar leiðir, har orkan fer til at tryggja lívskvalitet og at bjarga mannalívum – og ikki til at liggja støðugum stríði við fólkini omanfyri, sum av røttum áttu at skipa nøktandi arbeiðsumstøður og skapa smidligar arbeidsgongdir.

Soleiðis er dagsins veru-leiki, sum vit, ið eru vald at umboða fólk í Føroyum, hava skyldu at taka í álvara.

Máttloysi valdar
Men hvør hevur ábyrgdina av støðuni? Onkur skyldar uppá serlæknarnar, sum í tí samanhinginum verða róptir kongar við hvør sín-um kongaríki. Onnur geva, av órøttum, teimum trimum sjúkrahúsunum skyldina. Og

so hava vit tey afturvend-andi á ovastu rók, sum hava fragd av at sparka niðureftir á leiðslurnar, sum eru um at ganga av verðini, tí játtanin røkkur ikki til krøvini. Ivaleyst hava øll hesi síni áhugamál at røkja, og eisini síni boð uppá loysnir. Men, eins og restin av Føroya fólk, eru tey øll somul offur fyri politiskum visjóns-loysi og máttloysi. Einum myndugleika, sum hvørki megnar at stinga út í kortið eina strategi fyri, hvussu vit skipa sjúkrahúsinu framyvir, ella fyri, hvussu vit gera tað lokkandi at starvast sum serlækni í føroyska sjúkra-húsverkinum. Alt slík, sum landsstýrismaðurin hevur lovað – og útsett - síðan hann setti seg í heita stólin úti á Eirargarði.

Men fremstu ábyrgdina hevur samgongan hjá lands-stýrismanninum, sum stútt og støðugt hevur niðurlagað rakstrarjáttanina til sjúkra-húsverkið, síðan hon kom til. Eitt nú er játtanin til Landssjúkrahúsið nærum óbroytt síðan 2009 áleið 400 mió. kr. árliga. Nullvøkstur fleiri ár á rað hevur sjálvandi avleiðingar, og merkir í hes-um førinum ítøkiliga áleið 20 ársverk og læknatrot. Slíkt skapar mistrivnað og maktstríð innanhýsis, sum so aftur kann elva til, at útisetar aftra seg við at søkja hendanvegin í funktiónirnar, sum nú verða ríknar av dýr-

um konsulentum. Ein ónd ringrás.

Skeivur heilivágur
Heilivágurin frá høgravong-inum er til allar tíðir spar-ingar í tí almenna, skatta-lættar til tey ríkastu og privatiseringar. "Skal hallið burtur, mugu vit spara" er parolan hjá Sambandsflokkinum, Fólka flokkinum og Miðflokkinum. Men nei góða samgonga. Ikki vinna tit á nøkrum halli við at niður-pína heilsuverkið, bulin í vælferðarsamfelagnum, sum grøðir fólk til arbeiðis aftur, sum skapar tryggjeika, lívsgóðsku og góða heilsu. Tað er ikki í mammografiini, á giktaøkinum, í psykiatriini, í gynokologiini ella á skurð-deildini, at tit finna avlop og vøkstur. Tað er hinvegin við einum haldførum og út-javnandi figgjarpolitikki, har lág- og miðallønt fáa størri keypiorku, og einum vinnu-politikki, sum letur okkara alra náttúrugivna tilfeingið koma øllum til góðar. Men tit hava valt tykkara leið, hon sum eitur skattalættar til tey ríkastu og burturluting av fólksins ogn. Og skilið er hareftir.

So kanska onkur tykkara sendir boð eftir einum lækna til Landssjúkrahúsið, tí har er støðan akutt!

HALDARALEPI

Sosialurin

Tekna teg sum haldara fyri einans

kr. 380,- um ársfjórðingin

Ja takk!

Eg ynski at tekna meg sum haldara av nýggja Sosialinum, og fáí blaðið borið út triggjar ferðir um vikuna

Navn:

Bústaður:

Telefon:

teldupost:

Sosialurin

Boks 76, FO-110 Tórshavn